

Protokoll fört vid pleniföredragning

Näringsavdelningen
Allmänna byrån, N1

Närvarande
VT, HJ, RH, AH-J, AH, FK, AR, CW

Frånvarande

Justerat
Omedelbart

Ordförande
Lantråd
Veronica Thörnroos

Föredragande
Minister
Fredrik Karlström

Protokollförelare
Byråchef
Susanne Strand

Nr 1

Landskapsregeringens förslag till ändring av Operativ program för regionala utvecklingsfonden (Eruf) och Europeiska socialfonden (ESF) "Entreprenörskap och kompetens" perioden 2014-2020.

ÅLR 2014/4550

Beslut

Beslöts godkänna förslaget till programändring 4, enligt bilaga 1 N121P01.

De föreslagna ändringarna överförs till Kommissionen via SFC-datasystemet, så snart detta färdigställts utifrån REACT förordningen, i enlighet med den mall och de tekniska krav som systemet förutsätter.

FÖRSLAG TILL ÄNDRING (4) AV STRUKTURFONDSPROGRAMMET FÖR LANDSKAPET ÅLAND FÖR PERIODEN 2014-2020 (CCI 2014FI05M2OP001)

Ålands landskapsregering föreslår en ändring av strukturfondsprogrammet för landskapet Åland perioden 2014-2020 i enlighet med artikel 30 (1) i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013¹.

Ändringsförslaget påverkar inte partnerskapsöverenskommelsen.

Ett preliminärt förslag till programändring med en indikativ finansiering och huvudriktlinjer presenterades för programmets övervakningskommitté den 7 december 2020 utgående från den information som landskapsregeringen hade tillgång till i mitten av november 2020. Övervakningskommittén beslöt godkänna förslaget och gav förvaltningsmyndigheten fullmakt att färdigställa ändringsförslaget efter att kommissionens förslag till förordning (React EU) antagits, beslutet om tilläggsfinansiering till medlemsstaterna fastställts och den återstående finansieringen inom finansieringsinstrumentet som kan omfördelas kunnat fastställas. Vidare beviljades förvaltningsmyndigheten fullmakt att överföra ändringarna i SFC-datasystemet i enlighet med de tekniska kraven i systemet.

Den 23 december 2020 antogs av Europaparlamentet och Rådet den s.k. React-EU förordningen² enligt vilken medlemsstaterna tilldelas ytterligare medel för åren 2021-2022. Medlen härrör från Europeiska unionens återhämtningsinstrument för främjande av krisreparation i samband med covid-19-pandemin och förberedande av en grön, digital och resilient återhämtning av ekonomin.

Kommissionen har den 12 februari 2021 fattat beslut om finansieringen enligt vilket Finland tilldelas 134 511 648 euro (Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden) för år 2021 av vilket 726 363 euro (0,54 procent) tillfaller Åland. Kommissionen kommer att fastställa tilldelningen för år 2022 i ett senare beslut och omfattas inte i denna programändring.

Med stöd av detta har förvaltningsmyndigheten omarbetat förslaget.

1. Beskrivning av ändringens huvudsakliga innehåll.

Förvaltningsmyndigheten föreslår att Ålands tilläggsanslag fördelas till lika stora delar mellan Europeiska regionala utvecklingsfonden (363 181 euro) och Europeiska socialfonden (363 182 euro).

¹ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2020/2221 av den 23 december 2020 om ändring av förordning (EU) nr 1303/2013 vad gäller exceptionella ytterligare medel och genomförandebestämmelser inom målet Investering för tillväxt och sysselsättning för att tillhandahålla stöd för främjande av krisreparation i samband med covid-19-pandemin och förberedande av en grön, digital och resilient återhämtning av ekonomin (React-EU)

² EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006

Ålands landskapsregering gör bedömningen att covid-19-pandemin kommer att påverka den åländska ekonomin negativt under flera år. Återhämtningen kommer högst sannolikt att ta längre tid för den åländska ekonomin än vad den gör för exempelvis Finland och Sverige. Detta beroende på att den för Åland viktiga sjöfarten, och då speciellt nöjesresandet, samt den landbaserade besöksnäringen hör till de absolut hårdast drabbade branscherna. Landskapsregeringen kommer att inleda en nödvändig och omfattande balansering av landskapets budgetekonomi. I landskapsregeringens fjärde tillägg till budgeten 2020 har lagtinget bemyndigat landskapsregeringen att för budgetens förverkligande uppta lån. Landskapsregeringen föreslår därmed att finansieringstillskottet blir 100 % delfinansierat från EU.

Därutöver föreslår förvaltningsmyndigheten en omfördelning av 1 500 000 euro (offentlig finansiering) inom programmets befintliga finansieringsram 2014-2020, vilken delfinansieras från regionalfonderna till 50 %.

För regionalfondens del måste tillskottet av nya medel programmeras under ett nytt insatsområde³ *Återhämtning för SMF företag* medan omfördelningen kan göras inom programmets befintliga insatsområde *Entreprenörskap och innovation*.

Även för socialfondens del programmeras de nya medlen in under ett nytt insatsområde *Återhämtning och främjande av sysselsättning*.

Utgifter för insatser i syfte att främja krishanteringsförmågan är stödberättigande från och med den 1 februari 2020 och kan användas som längst fram till år 2023.

1.1. Reviderad finansieringsram.

Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf)

Tematiskt mål TM	Finansieringsram 2014-2020	År 2021	Omfördelning 2014-2020	Eruf andel	Finansieringsram 2014-2021
Insatsområde: Entreprenörskap och innovation					
TM 1 Stärka forskning, teknisk utveckling och innovation	3 716 060 €		- 1 500 000 €	50 %	2 216 060 €
TM 3 Öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag	929 016 €		+1 500 000 €	50 %	2 429 016 €
Insatsområde: Återhämtning för SMF företag					
TM Främjande av krisreparation i samband med covid-19-pandemin och förberedande av en grön, digital och resilient återhämtning av ekonomin		+ 363 181 €		100%	363 181 €
Totalt Eruf	4 645 076 €	+ 363 181 €	0		5 008 257 €

³ Prioriterat område

Europeiska socialfonden (ESF)

Tematiskt mål TM	Finansieringsram 2014-2020*	År 2021	ESF andel	Finansieringsram 2014-2021
Insatsområde: Delaktighet och kompetens				
TM 8	1 283 884 €		50 %	1 283 884 €
TM 9	1 000 856 €		50 %	1 000 856 €
TM10	2 719 544 €			2 719 544 €
Insatsområde: Återhämtning och främjande av sysselsättning				
TM Återhämtning och främjande av sysselsättning		+ 363 182 €	100%	363 182 €
Totalt ESF	5 004 284 €	+ 363 182 €		5 367 466 €

*exkl. tekniskt stöd 399 640 €

1.2. Omfördelning budget inom insatsområde Entreprenörskap och innovation (Eruf)

Europa 2020 strategin förverkligas i det åländska programmet genom ett prioriterat område (=insatsområde) som stöder två tematiska mål. Med beaktande av proportionalitetsprincipen bedömdes det när programmet utarbetades som mest ändamålsenligt i en liten programregion som Åland att föreslå en sammanhållen strategi, som genomförs genom två investeringsprioriteringar för målgruppen små och medelstora företag. Genom att förena investeringsprioriteringarna och åtgärderna inom ett insatsområde Entreprenörskap och innovation ville man även erhålla en flexibilitet avseende fördelningen av resurser inom programmet som möter eventuella förändringar i programregionen.

Investeringsprioriteterna och åtgärderna i programmet förväntas förstärka och komplettera varandra för att bidra till en smart och hållbar tillväxt genom att tillgodose de behov och möta de utmaningar som identifierades i Swot-analysen när programmet skrevs.

Nu föreslås att 1 500 000 euro delfinansierat till hälften från Europeiska regionala utvecklingsfonden omfördelas från *investeringsprioritering 1b* Att främja affärsutveckling, tillväxt och innovationer (tematiskt mål 1) till *investeringsprioritering 3d* Att främja konkurrenskraft hos små och medelstora företag SMF (tematiskt mål 3). De omfördelade medlen beviljas SMF företag i form av rörelsekapital (likviditetsstöd).

SFC Avsnitt 2 A 2 Motivering till inrättande av ett insatsområde som omfattar mer än en regionkategori, tematiskt mål eller fond

Nästan hälften av programinsatserna är därmed kanaliserade till det första tematiska målet att främja affärsutveckling och innovationer i tillväxtföretag framförallt på den internationella marknaden. Resterande hälft är kanaliserat till tematiskt mål 3 Öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag.

SFC Tabell 1 Reviderade siffror och motivering till valt tematiskt mål 03

Covid-19 pandemin har allvarligt skadat de små och medelstora företagens verksamhetsförutsättningar. Kommissionens efterlyser i sina landsspecifika rekommendationer 2020 att vidta åtgärder för att ge den reala ekonomin likviditet, särskilt små och medelstora företag.

SFC Avsnitt 1.1.1. Strategi

Motivering

Programmets strategi är fortfarande relevant. Eftersom den stora andelen SMF företag och i synnerhet mikroföretagen på Åland står för en betydande del av sysselsättningen i privat sektor är insatserna med rörelsekapital motiverade för återhämtning och konkurrenskraften som stöder målsättningarna i Europa 2020-strategin (tematiskt mål 3).

En utmaning för en framtida positiv utveckling och konkurrenskraft hos företagen *är att få en återhämtning i ekonomin efter Covid19-pandemin och fortsätta utveckla en kunskapsbaserad och kunskapsintensiv ekonomi.*

Följderna av covid-19-utbrottet med början under det första kvartalet år 2020 har påverkat Åland på ett sätt som saknar tidigare motsvarighet. Utöver de omedelbara effekterna på rörlighet och handel har dessa exceptionella händelser också påverkat verksamhetsförutsättningarna för små och medelstora företag samt stora företag inom alla sektorer. Den exceptionella karaktären av COVID-19 utbrottet har inneburit och innebär svårigheter för företagen som inte har kunnat förutses, de är av en betydande omfattning och sätter företagets normala marknadsförhållanden ur spel. Även bärkraftiga företag som är väl förberedda på de risker som är förknippade med den normala affärsverksamheten måste kämpa under dessa exceptionella omständigheter, i en sådan grad att deras livskraft kan undermineras.

De olika åtgärder som vidtagits av staterna, såsom fysiska distanseringsåtgärder, reserestriktioner, karantäner och nedstängningar av verksamhet är avsedda att begränsa effekterna av utbrottet. Dessa åtgärder har emellertid en omedelbar effekt på både efterfrågan och utbudet av varor och tjänster och drabbar såväl exporterande som hemmamarknadsorienterade åländska företag och anställda särskilt inom transport- och turismsektorn. Beroendet av den för Åland så viktiga sjöfarten har snabbt visat spridningseffekter till landbaserade branscher.

Den pågående folkhälsokrisen har hämmat tillväxten, vilket i sin tur skapar allvarliga likviditetsbrister hos programmets målgrupp. Genom särskilda och exceptionella åtgärder är det nödvändigt stödja finansiering av rörelsekapital i små och medelstora företag som en tillfällig åtgärd för att verkningsfullt mildra effekterna av folkhälsokrisen.

SFC Avsnitt 1.2 Motivering till finansiell fördelning

Landskapsregeringen omfattade i samband med inlämnandet av det ursprungliga programförslaget ex-ante utvärderarnas initiala påpekande om osäkerheten kring storleken (budgeten) på det föreslagna offentliga riskkapitalet och föreslog att tilldela ett lägre belopp av finansieringsramen. Utvärderarna lyfte även särskilt fram tidsaspekten och problemen kring beredningen av de legala och organisatoriska formerna för en riskkapitalsatsning med risk för att inte avsatta medel kan nyttjas under gällande period.

Landskapsregeringen beaktade då utvärderarnas kommentarer men bedömde att avsätta medel utgör ett minimum om landskapsregeringen önskar att använda finansieringsinstrumentet och att man är tvungen att anpassa sig efter den tidtabell som följer av EU:s egen beredning av rättsakterna.

Förvaltningsmyndigheten har sedermera till följd av en allvarlig anmärkning gällande riskkapitalbolagets räkenskaper fattat ett beslut om en justerad investeringsperiod till och med den 20 juni 2019 för programmets finansieringsinstrument vilket möjliggör en omfördelning av resurserna.

Efter omfördelningen kanaliseras 48 procent av budgeten till tematiskt mål 1 Stärka forskning, teknisk utveckling och innovation och 52 procent till tematiskt mål 3 Öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag, jordbrukssektorn (för EJFLU) och fiske- och vattenbrukssektorn (för EHFF).

SFC Avsnitt 2 A 6.1

Beskrivning av åtgärder

För att lindra effekterna av Covid-19 pandemin föreslås ett tillägg i programmets beskrivning av åtgärderna så att SMF företag inom investeringsprioritering 3 d kan beviljas bidrag i form av rörelsekapital (likviditetsstöd). *SFC Avsnitt 2 A 6.1 slut*

I sitt meddelande om en tillfällig ram för statliga åtgärder till stöd för ekonomin under det pågående utbrottet av Covid 19 (senast reviderad 13 oktober 2020) har kommissionen konstaterat att de exceptionella omständigheterna kan leda till att alla sorters företag drabbas av allvarlig likviditetsbrist.

På basen av detta meddelande har Finland gjort en paraplynotifiering för stödåtgärder där också Åland ingår, SA.56995 (2020/N) - Finland. Med stöd av denna har Ålands landskapsregering beviljat likviditetsstöd till åländska företag varav en del av dessa föreslås bli delfinansierade ur programmet.

SFC Avsnitt 2 A 6.1

Vägledande principer för urval av insatser

Vägledande principer för urval av insatser kompletteras med exklusiva obligatoriska urvalskriterier för det föreslagna likviditetsstödet som bygger på EU- och nationell lagstiftning samt godkänd paraplynotifiering för stödåtgärder med anledning av Covid 19-pandemin. Urvalskriterierna granskas och godkänns av programmets övervakningskommitté.

Resultatram

Det slutliga målet 2023 för antalet företag som får stöd genom finansieringsinstrumentet revideras från 20 till 11.

1.3. Återhämtning för SMF företag (Eruf)

SFC Avsnitt Strategi 1.1.1 bis

Beskrivning av det operativa programmets förväntade inverkan på att främja krisreparationer inom COVID-19-pandemin och dess sociala konsekvenser och förbereda en grön, digital och motståndskraftig ekonomisk återhämtning (max 10 000 tecken)

Motivering:

Arbetsmarknadsläget på Åland har varit mycket bra i nordisk jämförelse. Det relativa sysselsättningstalet har varit högt, med andra ord är den sysselsatta andelen av befolkningen i arbetsför ålder hög. Dessutom har arbetslöshetsgraden varit låg, lägre än i Finland och Sverige. Arbetsmarknadsläget är en av de viktigaste förklaringarna till Ålands positiva flyttningsnetto.

Efter covid19-pandemin med början under det första kvartalet 2020 har arbetsmarknadsläget försämrats i en mycket allvarlig negativ riktning med för Åland mycket stort antal arbetslösa och permitterade. Det relativa arbetslöshetstalet ökade kraftigt under pandemin och årsmedeltalet för 2020 låg på 9,5 procent. Ungdomsarbetslöshetsgradens årsmedeltal låg på 13,1 procent år 2020. Den procentuella andelen lediga jobb i förhållande till arbetskraften (vakansgraden) minskade drastiskt mellan 2019 och 2020.⁴

Företagen har med anledning av allmänna restriktioner och begränsningar i sitt näringsutövande tvingats till drastiska åtgärder inbegripet den för hela Ålands befolkning och näringsliv så viktiga sjöfarten.

Den åländska ekonomin med tjänstebaserade näringar har drabbats mycket hårt. Enligt preliminära uppgifter blev den genomsnittliga tillväxten av omsättningen i det privata näringslivet starkt negativ år 2020, cirka -22 procent. Särskilt utsatta branscher har varit mer turismberoende branscher som transportsektorn och hotell- och restaurang. Turismens omsättning minskade preliminärt med i genomsnitt 40 procent från 2019. Motsvarande minskning för lönesumman var knappt 23 procent. Inresandet till Åland år 2020 minskade med drygt två tredjedelar från 2019.⁵

Om man jämför minskningarna i omsättning så har hotellen tappat över hälften av sin omsättning medan restaurangerna tappat ungefär en tredjedel av sin omsättning. Branschens samlade omsättning minskade med 47 procent under årets första halva.

Inom branschen personliga tjänster har verksamheter inom t.ex. massage, hälsovård, nöje och kultur tappat nästan 20 procent av omsättningen under första halvåret 2020. Andra delar har haft en något positivare utveckling.

Omsättningen i branschen företagstjänster beräknades under hösten 2020 växa en procent. Utvecklingen inom branschen bedömdes framöver att hämmas av minskad efterfrågan från företagskunder inom de hårdast drabbade branscherna, samt en allmän försiktighet på grund av rådande läge. Det kan även finnas en viss fördröjningseffekt inom branschen, där svårigheter att ersätta projekt som hade påbörjats innan pandemin visar sig under hösten.⁶

Sammantaget är nedgången i det privata näringslivet beräknad till drygt tjugo procent, medan den offentliga sektorn växer med knappa tre procent år 2020, vilket resulterar i en tillväxtprognos för hela BNP på - 16 procent.

En återhämtning av ekonomin som styr utvecklingen mot en hållbar framtid blir utmanande. Målet är att med finansiering från React-EU stöda företagsfrämjande insatser och bidra till att överbygga krisens effekter och stärka förutsättningarna för företag att ställa om. Den förväntade effekten är att konkurrenskraften i

⁴ Åsub 2021:1 <https://www.asub.ax/sv>

⁵ Åsub 2021:1 <https://www.asub.ax/sv>

⁶ Åsub 2020:4 <https://www.asub.ax/sv>

företagen ökar och sårbarheten i näringslivet minskar med stärkt förmåga att ställa om efter pandemin på ett hållbart sätt.

SFC Avsnitt 1.1.2 Motivering som redogör för den förväntade effekten av det operativa programmet för att främja krisreparationer inom ramen för COVID-19-pandemin och dess sociala konsekvenser och förbereda en grön, digital och motståndskraftig återhämtning av ekonomin. Tabell 1 (1 000 tecken)

Eftersom den stora andelen SMF företag och i synnerhet mikroföretagen på Åland står för en betydande del av sysselsättningen i privat sektor är insatserna mycket motiverade. Det behövs insatser för små och medelstora företag (SMF) i syfte att främja återhämtning av ekonomin och stärka konkurrenskraften. De åtgärder som föreslås stöds av kommissionen som rekommenderar att tidigarelägga färdigutvecklade projekt för offentlig finansiering och gynna privata investeringar för att främja den ekonomiska återhämtningen. Kommissionen rekommenderar vidare att styra investeringarna till bl.a. den digitala omställningen. (Landsspecifik rekommendation 2020)

SFC Avsnitt 1.2.bis Motivering för den ekonomiska tilldelningen av de extra resurserna till det tematiska målet "Främja krisreparation inom ramen för COVID-19-pandemin och dess sociala konsekvenser och förbereda en grön, digital och motståndskraftig återhämtning av ekonomin" till ERUF eller ESF och hur dessa resurser är inriktade på de geografiska områden där de behövs mest, med hänsyn till de olika regionala behoven och utvecklingsnivåerna för att säkerställa att stödet balanseras mellan behoven i de regioner och städer som drabbas mest av COVID-19-pandemin och behovet av att upprätthålla fokus på mindre utvecklade regioner, i enlighet med målen för ekonomisk, social och territoriell sammanhållning som anges i artikel 174 i EUF-fördraget. (3 000 tecken)

Den för hela landskapet Åland mest angelägna utmaningen är att stimulera näringslivet till återhämtning bland den stora massan små och medelstora företag som drabbats av följderna av Covid-19 pandemin. Hela programbidraget (React-EU) från Europeiska regionala utvecklingsfonden på 363 181 euro (år 2021) tilldelas projektfinansiering för återhämtning inom ett eget insatsområde och koncentreras till ett enda särskilt mål *Att främja återhämtning i SMF företag.*⁷

SFC Avsnitt 2 A 5 SFC (3 500 tecken)

Särskilt mål Att främja återhämtning i SMF företag och förväntat resultat

Det snabbt ändrade ekonomiska läget till följd av Covid 19-pandemin ställer stora krav på omställningar inom det åländska samhället såväl på kort som lång sikt.

Målet för den nya investeringsprioriteten Främjande av krisreparation i samband med covid-19-pandemin och förberedande av en grön, digital och resilient återhämtning av ekonomin⁸ är att förbereda och underlätta en återhämtning av ekonomin mot en hållbar framtid.

Det förväntade resultatet är ett företagsklimat som är resilient dvs mindre sårbart. Förmågan att hantera motgångar och förändringar används för att fortsätta utveckla eller nyutveckla företagets affärsverksamhet.

⁷ Tillika investeringsprioritering: Främjande av krisreparation i samband med covid-19-pandemin och förberedande av en grön, digital och resilient återhämtning av ekonomin).

⁸ = Särskilt mål *Att främja återhämtning i SMF företag*

*SFC Avsnitt 2 A 6.1 (17 500 tecken)**Beskrivning av åtgärder*

Den föreslagna investeringsprioriteringen kommer att fokusera på åtgärder mot krisens effekter när det gäller arbetsmarknaden och verksamhetsmiljön för små och medelstora företag genom att erbjuda finansiering som främjar och snabbar upp en strukturomvandling. Kärnkompetensen på Åland, de utvecklingsbara kringeffekterna och spin-off potentialen bearbetas och utvecklas utefter en förändrad arbetsmarknadssituation. Särskilt inom tjänsteproduktion, kultur- och evenemangstjänster, handel och besöksnäringen finns potential till utveckling och förnyelse av tjänster och produkter och att nå ut till nya kundgrupper. SMF företagens förmåga till att tänka om och nytt samt våga oprövade vägar i kombination med ökad användning av de möjligheter digitaliseringen erbjuder behöver uppmuntras. Tjänster och produkter som främjar en hållbar konsumtion blir allt viktigare samt kreativa arbetsmiljöer som skapar förutsättningar att se möjligheter i såväl nya som etablerade affärsmodeller. Gemensamt för dessa är betydelsen av digital transformation i företagets verksamhetsmiljöer. Införandet av digital teknik för att transformera tjänster eller företag genom att ersätta icke-digitala eller manuella processer med digitala processer eller ersätta äldre digital teknik med nyare digital teknik är en viktig nyckel. Företagens egen anpassning/förmåga att nyttja IT -tjänster i större utsträckning främjar återhämtning och konkurrenskraft. Finansiering beviljas för utveckling och erbjudande av tjänster som företagen behöver t.ex.

- Guidning i starta eget företag
- Riktad individuell rådgivning till nya och etablerade företag
- Stöd i affärsutveckling
- Säljcoachning
- Riktade kunskapsinsatser till grupper av företag
- Samverkan i affärsnätverk

Den huvudsakliga målgruppen för åtgärderna är SMF företag.

Finansieringsformen är projektstöd (icke återbetalningspliktigt direktstöd) till organisationer och offentliga aktörer. Finansiering riktad direkt till ett enskilt företag som avses i artikel 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt beviljas inte.

Stödmottagare kan vara offentliga organ och övriga juridiska personer såsom föreningar, stiftelser etc. Med offentliga organ menas sådana organ som finansieras med skattemedel. Stödmottagaren ansvarar för ett projekt som har beviljats en stödfinansiering och det är stödmottagarens stödberättigande utgifter som kan finansieras med programmets medel (projektstöd).

*SFC Avsnitt 2 A 6.1 (17 500 tecken)**Vägledande principer för urval av insatser⁹*

⁹ Projekt

Övervakningskommittén granskar och godkänner på basen av programmets vägledande principer närmare metod och kriterier för att välja ut insatser för att uppnå en bra kvalitet på programgenomförandet.

Urvalskriterierna bör utformas så att jämställdhet mellan könen, jämlikhet och hållbar utveckling beaktas på ett sådant sätt att de integreras i projektgenomförandet.

Vid utformandet av generella urvalskriterier bör särskilt vikt fästas vid att såväl stödmottagaren som de planerade åtgärderna är stödberättigade och att projektet har en klar projektplan där både målsättning och planerade aktiviteter är relevanta för att bedöma projektets förväntade resultat.

Särskild vikt kommer att läggas vid aktiviteter som stöder förnyelse och utveckling av företag som drabbats av coronaviruspandemin vilket kan innebära utveckling och förnyelse av affärsmodeller och processer, tjänster och produkter vilket inkluderar nya kundgrupper. Samarbete mellan små och medelstora företag uppmuntras liksom andra regionala nätverk. Gemensamt för samtliga aktiviteter är att främja digitalisering i företagens verksamhetsmiljöer.

Även projektets bidrag till förverkligandet av Östersjöstrategin, innovationsstrategin för smart specialisering beaktas i tillämpliga delar.

1.4. Återhämtning och främjande av sysselsättning (ESF)

SFC Avsnitt Strategi 1.1.1 bis

Beskrivning av det operativa programmets förväntade inverkan på att främja krisreparationer inom COVID-19-pandemin och dess sociala konsekvenser och förbereda en grön, digital och motståndskraftig ekonomisk återhämtning (max 10 000 tecken)

Motivering

I normala fall är arbetsmarknadsläget väldigt gott på Åland med hög sysselsättningsgrad och låg relativ arbetslöshet. Speciellt inom sektorerna IT, bygg och andra liknande branscher råder det tyvärr traditionellt stor brist på arbetstagare. Detta har dock medverkat till ett positivt flyttningsnetto då specialister flyttat hit.

Med Covid-19-pandemin rasade allt då samhället stängde ner efterhand och tjänstesektorn började permittera och i värsta fall säga upp anställda pga. de reserestriktioner och karantänsregler som följde. Då sjöfarten plötsligt stod still, spred effekterna sig snabbt i övriga samhället. De preliminära siffrorna för 2020 visar en negativ tillväxt av den privata sektorn.

Arbetslösheten under våren 2020 var som högst 23 % bland unga män, vilket är den högsta någonsin uppmätta på Åland. Under sommaren 2020 sjönk arbetslösheten något och har fortsatt att sakta sjunka. Fortfarande är den dock väldigt hög för åländska förhållanden. Totalt för 2020 var den relativa arbetslösheten 9,5 %, fördelat enligt 8,7 % för kvinnor och 10,3 % för män. För ungdomarna var situationen under 2020 värre. Totalt sett över hela året var den relativa arbetslösheten för män under 25 år 15,2 % och för kvinnor var den 10,7 %.

Genom de återhämtningsåtgärder vilka nu föreslås, ska samhället stärkas och bli mindre sårbart samtidigt som många enskilda individer ges möjlighet till arbete, om än till en del bara för en kortare period. Möjligheter för fortbildning, framför allt inom digitalisering finns också.

SFC Avsnitt 1.1.2 Motivering som redogör för den förväntade effekten av det operativa programmet för att främja krisreparationer inom ramen för COVID-19-pandemin och dess sociala konsekvenser och förbereda en grön, digital och motståndskraftig återhämtning av ekonomin. Tabell 1 (1 000 tecken)

Med en rekordstor arbetslöshet orsakad av covid-19-pandemin, är snabba intensiva åtgärder nödvändiga. Risken för många av de arbetslösa ungdomarna är att de inte inom en överskådlig framtid kommer in på arbetsmarknaden om inte hjälp på traven kan ges genom olika insatser från det offentliga.

Möjligheter till fortbildning inom bla. digitalisering och grön teknik är därför av yttersta vikt för personer som permitterade eller uppsagda pga covid-19-pandemin.

SFC Avsnitt 1.2.bis Motivering för den ekonomiska tilldelningen av de extra resurserna till det tematiska målet "Främja krisreparation inom ramen för COVID-19-pandemin och dess sociala konsekvenser och förbereda en grön, digital och motståndskraftig återhämtning av ekonomin" till ERUF eller ESF och hur dessa resurser är inriktade på de geografiska områden där de behövs mest, med hänsyn till de olika regionala behoven och utvecklingsnivåerna för att säkerställa att stödet balanseras mellan behoven i de regioner och städer som drabbas mest av COVID-19-pandemin och behovet av att upprätthålla fokus på mindre utvecklade regioner, i enlighet med målen för ekonomisk, social och territoriell sammanhållning som anges i artikel 174 i EUF-fördraget. (3 000 tecken)

Hela programbidraget (React-EU) från Europeiska socialfonden på 363 182 euro år 2021 tilldelas projektfinansiering för återhämtning och sysselsättningsfrämjande åtgärder inom ett eget insatsområde och koncentreras till ett enda särskilt mål *Främja återhämtning och sysselsättning*.¹⁰

SFC Avsnitt 2 A 5 SFC (3 500 tecken)

Särskilt mål Återhämtning och främjande av sysselsättning och förväntat resultat

Med korta snabba insatser under 2021 kan relativt många av de nu arbetslösa personer fås in i sysselsättningsfrämjande åtgärder och på så vis reparera så gott det går de skador som Covid-19-pandemin ställt till med. med hänsyn till att

Det förväntade resultatet är att framför allt en stor del av ungdomarna utanför arbetsmarknaden får en sysselsättning över sommaren. Detta kan i sin tur leda till att resultaten sex månader efter projektslut ser dåliga ut, men då ska ungdomarna till största delen ha återupptagit studier och är således inte aktiva på den öppna arbetsmarknaden.

Erfarenheter från tidigare projekt med ungdomar i fokus liksom erfarenheter om sänkt arbetslöshet på sommaren stöder detta. Därför används resultatindikator CR06 från den ursprungliga uppsättningen för uppföljning istället för den programspecifika CVR1.

SFC Avsnitt 2 A 6.1 (17 500 tecken)

Beskrivning av åtgärder

Med en arbetsmarknad som till stora delar satts ur spel pga. covid-19-pandemin måste de föreslagna åtgärderna fokusera på enskilda individers inträde och återinträde på arbetsmarknaden. Korta snabba projekt

¹⁰ Tillika investeringsprioritering: Främja återhämtning och sysselsättning.

är av nöden till skillnad från de mer normala socialfondsprojekten som oftast är fleråriga, en del tom sexåriga.

Understöd kan beviljas för t.ex

- projekt som påskyndar enskilda individers återgång till den öppna arbetsmarknaden
- projekt som påskyndar unga personers inträde på den öppna arbetsmarknaden

Den huvudsakliga målgruppen för åtgärderna är arbetslösa, långtidsarbetslösa och övriga personer utanför arbetsmarknaden, antingen tillfälligt eller att de inte kunnat ta sig ut på arbetsmarknaden.

Finansieringsformen är projektstöd (icke återbetalningspliktigt direktstöd) till organisationer och offentliga aktörer. Även privata aktörer kan komma ifråga.

Stödmottagare kan vara offentliga organ och övriga juridiska personer. Med offentliga organ menas sådana organ som finansieras med skattemedel. Stödmottagaren ansvarar för ett projekt som har beviljats en stödfinansiering och det är stödmottagarens faktiska stödberättigande utgifter som kan finansieras med programmets medel (projektstöd).

SFC Avsnitt 2 A 6.1 (17 500 tecken)

Vägledande principer för insatser¹¹

Övervakningskommittén skall på basen av programmets vägledande principer granska och godkänna närmare metod och kriterier för att välja ut insatser för att uppnå en bra kvalitet på programgenomförandet.

Urvalskriterierna är utformade så att jämställdhet mellan könen, jämlikhet och hållbar utveckling beaktas på ett sådant sätt att de integreras i projektgenomförandet.

Vid utformandet av generella urvalskriterier bör särskilt vikt fästas vid att såväl stödmottagaren som de planerade åtgärderna är stödberättigade och att projektet har en klar projektplan där både målsättning och planerade aktiviteter är relevanta för att bedöma projektets förväntade resultat.

Särskild vikt kommer att läggas vid aktiviteter som stöder personer som p.g.a. coronaviruspandemin drabbats av arbetslöshet, antingen genom att aldrig kommit in på arbetsmarknaden eller genom att de är arbetslösa eller permitterade.

Även projektets bidrag till förverkligandet av Östersjöstrategin, innovationsstrategin för smart specialisering och strategin för livslångt lärande beaktas i tillämpliga delar.

1.5. Samordning

SFC Avsnitt 8 Samordning mellan fonderna, Ejflu, EHFF och andra finansieringsinstrument på unionsnivå och nationell nivå samt EIB

Samordning med faciliteten för återhämtning

¹¹ Projekt

Inom ramen för Faciliteten för återhämtning och resiliens RRF¹² beräknas Åland få en andel (uppskattningsvis ca 10 miljoner €) av det totala belopp som tilldelas Finland inom ramen för en återhämtningsplan med förslag till åländska reform- och investeringsprojekt. De föreslagna åtgärderna som föreslås finansieras från regionalfonden (React) bedöms dra nytta av RRF:s *Flaggskeppsprojekt för Modernisering* - Digitalisering av offentlig förvaltning och offentliga tjänster, vilket indirekt stärker verksamhetsmiljön för SMF företag.

Gällande socialfonden stöder åtgärderna RRF:s flaggskeppsprojekt för *Omskolning och kompetensutveckling* – anpassning av utbildningssystemen till stöd för digitala färdigheter, utbildning och yrkesutbildning för alla åldrar.

1.6. Partnerskapet

Partnerskapet

Beredningen av programändringen gällande tilldelningen av REACT medel har gjorts av Ålands landskapsregering, där näringsavdelningen har ansvaret för strukturfondsprogrammet 2014-2020. Programmets partnerskap har involverats i arbetet såsom det är definierat i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 artikel 5.

Landskapsregeringen påbörjade under år 2019 en särskild arbetsprocess gällande strukturfonderna och den kommande perioden 2021-2027. I arbetet har såväl skriftliga höranden som öppna workshops ordnats för företrädare för partnerskapet dvs berörda myndigheter, näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, tredje sektorn, miljöorganisationer samt organisationer som främjar social inkludering, grundläggande rättigheter, rättigheter för personer med funktionsnedsättning, jämställdhet och icke-diskriminering samt företrädare för näringslivet och andra experter inom berörda sakområden. Input från detta arbete har också kunnat beaktats av landskapsregeringen i beredningen av förslaget till programändring 4 och tilldelningen av den extra finansiering som REACT tillför.

Den 9 september 2020 bjöd landskapsregeringen in till ett gemensamt lärande webinarium inom ramen för genomförandet av Ålands strukturfondsprogram och landsbygdsutvecklingsprogram. Webinariet behandlade de ekonomiska och sociala konsekvenserna av Covid-19, hur Åland ska återhämta sig med tanke på kapital och kompetensförsörjning samt vad EU programmen 2014-2020 och kommande EU program 2021-2027 kan tillföra. Webinariet lockade 50 deltagare och modererades av programmets utvärderare. Slutsatserna från webinariet och input till arbetet med kommande program var ökat samarbete mellan aktörer, mer arbete med digitalisering, och mer fokus på attraktionskraft som kan locka människor till Åland, tillsammans med smarta och hållbara investeringar.

I genomförandet, övervakningen och utvärderingen av programmet representeras vidare partnerskapet i övervakningskommitténs arbete där övervakningskommitténs sammansättning stöder genomförandet av

¹² COM(2020) 408 final Bryssel den 28.5.2020 Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om inrättande av en facilitet för återhämtning och resiliens.

partnerskapsprincipen och dess representanter tillför ett mervärde till såväl programplaneringen som implementeringen.

Utöver detta har landskapsregeringen haft direkta kontakter och diskussioner med flera partner i arbetet med att ta fram ändringsförslaget.

Bilaga 1: Indikatorstabeller och insatskategorier

1. Omfördelning av programfinansiering

Tematiskt mål 1; Särskilt mål Att främja affärsutveckling, tillväxt och innovationer (Investeringsprioritering 1b)

ID	Reviderad resultatindikator	Mätenhet	Utgångsvärde	År	Mål (2023)	Källdata	Rapportering (frekvens)
	Förädlingsvärde per arbetstimme för valda branscher	€	41,9	2010	54,2 50,0	Statistikcentralen, ÅSUB	2017, 2019

Id	Reviderade utfallsindikator	Mätenhet	Målvärde 2023	Datakälla	Rapportering
2	Projekt för samverkan mellan näringsliv och högskola	Antal	2	Förvaltningsmyndighetens uppföljningssystem	Årligen
3	Blivande nyföretagare i en företagskuvös	Antal	10	Förvaltningsmyndighetens uppföljningssystem	Årligen
CO1	Antal företag som får stöd	Antal	25 17	Förvaltningsmyndighetens uppföljningssystem	Årligen
CO3	Antal företag som får annat ekonomiskt stöd än bidrag (Finansieringsinstrument)	Antal	20 11	Förvaltningsmyndighetens uppföljningssystem	Årligen
CO4	Produktiv investering: Antal företag som får		10,00	Förvaltningsmyndighetens	Årligen

	annat stöd än ekonomiskt			uppföljningssystem	
CO8	Produktiv investering: Sysselsättningsökning i företag som får stöd		10,00	Förvaltningsmyndighetens uppföljningssystem	Årligen
CO27	Privat investering som matchar offentligt stöd till innovations- eller FoU-projekt	Euro	3 100 000 1 788 000	Förvaltningsmyndighetens uppföljningssystem	Årligen
CO28	Antal företag som får stöd för att introducera för marknaden nya produkter	Antal	25 17	Förvaltningsmyndighetens uppföljningssystem	Årligen
CO29	Antal företag som får stöd för att introducera för företaget nya produkter	Antal	25 17	Förvaltningsmyndighetens uppföljningssystem	Årligen

Tematiskt mål 3: Särskilt mål Att främja konkurrenskraft hos små och medelstora företag (SMF) (Investeringsprioritering 3d)

Id	NYA utfallsindikatorer	Mätenhet	Målvärde 2023	Datakälla	Rapportering
CV20	Värdet av icke återbetalningspliktiga finansiella stöd till små och medelstora företag för rörelsekapital (bidrag) i COVID-19-svar (total offentlig kostnad)	euro	1 500 000	Förvaltningsmyndighetens uppföljningssystem	Årligen
CV22	Antal små och medelstora företag som stöds med icke återbetalningsbart ekonomiskt stöd för rörelsekapital (bidrag) (=CO02)	Antal	27	Förvaltningsmyndighetens uppföljningssystem	Årligen

Reviderade insatskategorier	Eruf
060 Forskning och innovation vid offentliga forskningscenter och kompetenscenter, inklusive nätverkande	185 801 €
062 Tekniköverföring och samarbete mellan högskola och näringsliv som i första hand gynnar små och medelstora företag	92 902 €
063 Stöd till kluster och företagsnätverk som i första hand gynnar små och medelstora företag	92 902 €
064 Forsknings- och innovationsprocesser i små och medelstora företag (inklusive kupongsystem och innovation i processer, design, tjänstesektorn och den sociala sektorn)	92 902 €

066 Avancerade stödtjänster för små och medelstora företag och grupper av sådana företag (inklusive ledning, marknadsföring och design)	116 127 €
067 Näringslivsutveckling för små och medelstora företag, stöd till företagande och företagskuvöser (inklusive stöd till avknopningsföretag)	789 663 € 1 858 031,00 €
069 Stöd till miljövänliga produktionsprocesser och resurseffektivitet i små och medelstora företag (klimatkoefficient 40 %)	92 902 €
082 IKT-tjänster och tillämpningar för små och medelstora företag (inklusive e-handel, e-affärer och sammanlänkade affärsprocesser, levande laboratorier, webbentreprenörer och nystartade IKT-företag)	859 339 €
Totalt	2 322 538 €

2. REACT EU

2.1 Eruf

Id	Nya utfallsindikatorer	Mät-enhet	Målvärde 2023	Datakälla	Rapportering
CV20	Värdet av icke återbetalningspliktiga finansiella stöd till små och medelstora företag för rörelsekapital (bidrag) för att bekämpa eller motverka effekterna av COVID-19 (total offentlig kostnad)	euro	363 181	Förvaltningsmyndighetens uppföljningssystem	Årligen
CV24	Antal små och medelstora företag som får annat än ekonomiskt stöd (rådgivning etc.) för att bekämpa eller motverka effekterna av COVID-19 (=CO04)	Antal	100	Förvaltningsmyndighetens uppföljningssystem	Årligen
CV28 (=CO28)	Antal företag som får stöd för att introducera för marknaden nya produkter	Antal	13	Förvaltningsmyndighetens uppföljningssystem	Årligen
CV29 (=CO29)	Antal företag som får stöd för att introducera för företaget nya produkter	Antal	26	Förvaltningsmyndighetens uppföljningssystem	Årligen

CV5 (=CO5)	Antal nya företag som får stöd	Antal	70	Förvaltningsmyndighetens uppföljningssystem	Årligen
---------------	--------------------------------	-------	----	---	---------

Id	Ny resultatindikator	Mätenhet	Målvärde 2023	Datakälla	Rapportering
CV XX	Antal nya företag som överlevt på marknaden	Antal	28	Förvaltningsmyndighetens uppföljningssystem	2023

Insatskategorier	Eruf
067 Näringslivsutveckling för små och medelstora företag, stöd till företagande och företagskuvöser (inklusive stöd till avknopningsföretag)	363 181 €
Totalt	363 181 €

2.2 ESF

Id	Indikator	Måttenhet	Målvärde 2023	Datakälla	Rapportering
CV30	Värdet av ESF-åtgärder för att bekämpa eller motverka effekterna av covid-19-pandemin (totala offentliga utgifter)	euro	363 182	Förvaltningsmyndighetens uppföljningssystem	Årligen
CV31	Antal deltagare som deltar i projekt för att bekämpa eller motverka effekterna av COVID-19	Antal	220	Förvaltningsmyndighetens uppföljningssystem	Årligen

Id	Indikator	Måttenhet	Utgångs värde	Utgångsår	Målvärde 2023	Datakälla	Rapportering
CR06	Antal deltagare i sysselsättning inklusive eget företagande sex månader efter avslutad åtgärd	Antal	X	2020	20	Förvaltningsmyndighetens uppföljningssystem	2023

Insatskategorier	ESF
102 Tillgång till anställning för arbetsökande och icke-förvärvsarbetande, inklusive långtidsarbetslösa och personer långt ifrån arbetsmarknaden, även genom lokala sysselsättningsinitiativ och stöd till arbetskraftens rörlighet	363 182 €
Totalt	363 182 €

ESF sekundärtema	
Prioriterat område: Att främja återhämtning och sysselsättning	€ belopp
01 Stödja övergången till en koldioxidsnål och resurseffektiv ekonomi	
02 Social innovation	
03 Att öka små och medelstora företags konkurrenskraft	
04 Att stärka forskning, teknisk utveckling och innovation	
05 Att öka tillgången till, användningen av och kvaliteten på IKT	
06 Icke-diskriminering	
07 Jämställdhet	
08 Ej tillämpligt	363 182
Totalt	363 182